

NAŠE HLASY

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY—NEZÁVISLÝ ČESKOSLOVENSKÝ TÝDENÍK

Saturday, March 21, 1964.

Ottawa, and for payment of postage in cash. Authorized as second class mail by the Post Office Department.

No. 11 (358), Vol. X.

HLAS SVETOVÉHO TISKU

Z úvodníku "COLD WAR STUDENTS" (Sunday Bulletin, Washington).

Přirůstek v počtu studentů ze států hospodářsky méně vyvinutých, kteří teď studují v USA a SSSR, ukazuje na dramatický vývoj v této sféře studené války. Ať již s tím souhlasíme nebo ne, faktem je, že cizí student se stal jednou z figur v této světové hře v šachy. My totiž předpokládáme — a ve většině případů se tento předpoklad splnil — že cizí student, který studuje v USA, se do své vlasti vrátí jako náš přítel a s větším porozuměním pro náš demokratický systém.

Pokud se Rusů týče — tj. se otevřeně a s vervou snaží o to, aby cizí studenty obrátili v činné komunisty — anebo je aspoň přesvědčili, že komunismus musí být příznivě nakloněn: Toto jejich úsilí může vyústit i v trénování studentů v podvratné činnosti a v technice zaskodnictví. Je zřejmé, že naočkováním cizích studentů politickou doktrínou se vytváří síla, jejíž vliv může být dalekosáhlý.

Z článku André Francois Pontet (člena Académie Française) ve FIGARO (Paris, France).

Někteří čtenáři se ohrožují proti mě "přílišně shovívavostí" vůči Spojeným státům. Já se zase pozastávám nad tím, že existují Francouzi — příští Francouzi — kteří již zapomeli na to, co svobodný svět dluží lidu Spojených států.

Dvakrát v této generaci byly Anglie, Belgie a Francie zavlčeny do války s Německem. Dvakrát nám Amerika poslala na pomoc své syny, aniž by k tomu byla nějak zavázána. Jsem si vědom kritiky — vyslovené v poslední době — že americká pomoc přišla opožděně. Jaká nedomyšlenost! Bylo to naopak pozoruhodné, že stačili dva roky, aby

národ, naprosto k tomu nepřipravený, vytvořil tak mohutnou vojenskou moc, která byla schopná rozhodnout vítězství ve prospěch Spojenců. Pak je tu Marshallův plán. Válka sotva skončila, když Amerika nabídla velké sumy peněz jak svým spojencům, tak bývalým nepřítelům, aby se mohli cí nejrychleji postavit na nohy. Byla to štěrnost, která nemá v historii obdoby — a my, ve Francii, jsme ji plně využili. Na tyto věci nesmíme zapomínat, ať už se na politiku Spojených států díváme jakkoliv. Nezapomenout — je věci cti.

Tím ovšem nemám v úmyslu říci, že máme morální povinnost podvolit se všemu, co U. S. žádá, anebo že se máme chovat jako poslušný satelit a přiznat Spojeným státům právo diktovat nám a celému světu.

Jsem však toho názoru, že je naprosto mylné se domnívat, že cílem Spojených států je dominace nebo hegemonie. Spravedlivější by bylo říci toto: Spojené státy jsou nejmocnějším a nejlépe vyzbrojeným státem na světě: udevolávají si dosah služeb, které již poskytl a jsou si vědomi toho, že mohou v budoucnu býti znovu o pomoc požádáni; docházejí proto k závěru, že jim osudem byla uložena odpovědnost za svobodný svět a za udržení světového míru a že jim tudíž tato odpovědnost dává privilej ujmout se vedení — i když ne velení. Se Spojenými státy nás pojí pouto přátelství a důvěra, odkázána naší historií. Dopustili bychom se neodpustitelné chyby, kdybychom dovolili, aby se na tento odkaz zapomělo.

Z KRAJANSKÉ ČINNOSTI

Výroční schůze Dámského odboru ČSNS Toronto je ve čtvrtek 19. března v 7.45 hod. večer, v klubovně Masarykova domu na Cowan Ave. Na programu budou volby a s. Jitka Valví promluví k sestřím o péči o pokožku.

ŠESTNÁCTÉ VÝROČÍ KOMUNISTICKÉHO PUČE

Ferdinand Peroutka

Někdy je třeba čekat léta a léta na odpověď na otázku, která byla položena, nebo aspoň na uznání, že taková otázka existuje. Jestliže otázka nebyla uměle vykonstruována, nýbrž vyjadřovala skutečné lidské dilema, otázka se udržuje svou vlastní silou a vrací se. Léta plynou, a někdy na otázku odpovídají teprve jiní, než kterým byla položena, a už jiným, než kteří ji kladli.

Po konci války bylo patrné, že socialismus, reprezentovaný komunistickou stranou, přichází do Československa. Tehdy těm, kdo už cítili svůj triumf ve vzduchu, byla položena otázka: "Tak nebo tak?" Což, jak zároveň bylo vysvětleno, znamenalo: dejme tomu, socialismus přichází: jaký socialismus to bude? Bude to vlnitý nebo hrubý socialismus, služba lidu nebo jejich nedůtklivý pán? Zpříjemní nebo znepríjemní život? Rozpoutá tvořivé síly — nebo to bude protivný a vysušující systém zábrán, zákazů, nařízení, dozírání, podezírání? Slovo socialismus nepovídá všechno. Mohou být různé podoby socialismu. Je možno tak nebo tak.

Připravující se vítězové ve svém radostném vzrušení dokonale ignorovali tuto otázku. Komunistický socialismus přicházel do země s pomocí sovětského Ruska a pod jeho nátlakem. Možná říci, že přišel z jeho rozhodnutí. V sovětském Rusku vládl stalinismus. Po čistkách let třicátých, po násilné kolektivizaci, v níž zabývalo několik milionů sedláků, po zavedení otročké práce v síbelských táborech celkem každý mohl vědět, co je to stalinismus. A mohlo být dost jasno, že, dočasně-li se země v této době pod vliv sovětského Ruska, dostane se pod vliv stalinismu. Bylo lze očekávat, že českoslovenští komunisté z vědomosti nebo slabosti přijmou všechny hlavní rysy systému svého dobrodince a nebudou o nich ani pochybovat.

Přijali a nepochybovali. V debatách, k nimž byli zatím, v demokratickém intermezzu, nuceni, pronášeli výroky, zřejmě vycházející ze stalinistického ducha. "Svoboda nikomu nepotřebná," pravili ne jednou, nýbrž mnohokrát. Nebo: "Komunon všeho, co se mluví a píše, je boj o moc." Nebo: "Parostroj revoluce všechno přejíždí." Objektivní správu a zaručenou nestrananost soudy, nazvali "pěstováním květin v zahradě." Ty, kdo volali po spravedlnosti, přirovnávali k tomu, kdo chce "jit po cestě se synem a s dcerou." Na mnoho a mnoho "nebyl čas v této velké době", jak také říkali. Sli svou cestou k svému cíli a námitky odhývali dalším přirovnáním: "Tu je zamrzlý tón z Prášilovy trouby", pravili.

Po uchvácení moci vládli po svou dobu, a jestliže dali Stalinovi síly, splnili je, a jestliže Stalin udělil vyznamenání, zaslonžili i je všechna. Obyvatelstvo vsutku nekrácelo "po cestě se synem a s dcerou". Stalo se však nyní, že "zamrzlý tón z Prášilovy trouby" roznírá, a otázka "Tak nebo tak?" se zase ozývá — tentokrát ze samého středu komunistického tábora. Oficiální destalinizační kampaň je otevřeně přízná, že není nutný jen jediný komunistický způsob, že je jich možno více, a že některé jsou horší a některé lepší, některé jsou dokonce podlé. Celý revisio-

nismus není nic jiného než oživení staré otázky "Tak nebo tak?". Některí dospěli k novému stanovisku jakoby skokem, jiní se k němu blíží zdráhavě, jakoby po centimetrech nebo milimetrech, musí být strkáni, ale málo komunistů už smýšlí přesně tak, jako před dvaceti a patnácti lety. Mezi Ruskem a Čínou existuje ovšem konflikt dvou států, ale pokud existuje také ideologický spor, jeho jádro je právě otázka "Tak nebo tak?". Komunistická Čína a sovětské Rusko představují a navrhují dva různé typy komunismu. Pokud vnitřní politiky se týká, Nikita Chruščov vyjádřil svým lidovým způsobem takto: má nebo nemá mít komunistická kalhoty? Čímž chce říci, že není lhostejno proti komunismu, jestliže obyvatelstvo začíná žít v poměrném blahobytu. Pokud zahraniční politiky se týká, Chruščov také klade otázku "Tak nebo tak?". Ptá se, má-li komunismus přijít za zpusočení, které by zpodobila atomistická válka, a byli by to komunismus, který by stál za řeč.

Otázka "Tak nebo tak?" byla jen jednou z otázek, které zůstaly nezdopověděny v krátkém demokratickém intermezzu v Československu. Byla položena i jiná otázka: co je to fašismus? Zdála se to vhodná otázka v té době. Země se právě vynořila zpod vlády německého fašismu a od jednoho konce k druhému se ozývala výzvami: překonejme fašismus! Nikdo nepronášel tyto výzvy tak často a tak hlasitě jako komunisté. Když však takové generální výzvy byly doplněny konkrétnější výzvou, aby fašismus byl tedy definován a jeho hlavní rysy stanoveny tak, aby políkové i prosti lidé věděli, co mají překonávat, komunisté se zahledli v hluboké mlčení. Byl tedy bez jejich pomoci pořízen seznam hlavních rysů fašismu, většinou z citátů z Hitlerova Mein Kampf, což zajisté je autoritativní pramen. Z těchto citátů, jakož i ze způsobu, jakým si nacismus vždy a všude počínal, vycházelo najevo, že fašismus znamená vůli k moci beze všech ohledů a všeho studu: že kdo v sobě vyhladil lhost a soucit, je fašista: kdo nedbá lidských a občanských práv a surově zachází s člověkem, je fašista: překonávat fašismus znamená toto překonávat, to vycházelo najevo. Komunisté se nezaradovali, když hlavní rysy fašismu byly stanoveny. Měli určitě potíže. Mnoho jině Hitler psal ve své knize: "Nesmíme zaneřáďovat už dětská srdce kletbou objektivit." To přicházelo nevhod, neboť komunistická strana právě zahajovala kampaň proti tomu, aby občanská srdce nebyla zaneřáďována objektivitou. Fašismus, bezesvší pochyby, mimo jiné znamenal také koncentrační tábory. Ale ve východním Německu už zase byly koncentrační tábory, jen strážily tentokrát komunistické a na bráně místo hákového kříže vlál rudý prapor. Hitler zakázal, aby zločiny spáchané v revoluci byly trestány, a komunisté prá-

Pokračování na str. 2

BLAHOPŘÁNÍ

Dne 17. března T.R. oslavil Dr. Miroslav Rašín své 60. narozeniny. Srdečné BLAHOPŘEJEME!

ČU EN LAJ, INDIE A PAKISTAN

František Turek

Osmidenní návštěvou Pakistánu uskutečnil Ču En Laj, ministerský předseda rudé Číny, druhou etapu ofensivy, kterou Peking nedávno zahájil v Africe a nyní přenesl do Asie s cílem, aby si získal v barevném světě co nejvíce přátel a vlivu. Právě ukončený zájezd do Pakistánu přináší dvojí výsledek: zvýšil napětí mezi Indií a Pakistánem a zvětšil rozpor mezi Pekingem a Moskvou. Nic jiného nemůže vzejít z komuniké, které bylo vydáno po třech dnech čínsko-pakistanských porad a jež oznamuje, že rudá Čína náhle změnila neutrální stanovisko ke sporu o Kašmír a stává se nyní plně za názor Pakistánu. Pakistán žádá, aby se mezi čtyřmi miliony obyvatelstva Kašmíru uspořádal plebiscit o tom, zdá má Kašmír připadnout Indií nebo Pakistánu. Indie naproti tomu považuje plebiscit o tom, zdá má Kašmír připadnout Indií nebo Pakistánu. Indové tvrdí, že je Pakistánci zabili. Když nyní Čína oznamuje, že se dává na stranu Pakistánu, budou to mohamedáni v indické části Kašmíru pokládat za povzbuzení v dalším odporu.

Nové čínské stanovisko dále znamená, že Peking se zatvrzuje vůči Indií, s níž má hraniční spor. Nehru nebyl nakloněn čínské žádosti o urovnání tohoto sporu ani dotud, dokud byla Čína ve sporu o Kašmír neutrální — tím méně bude ochoten jednat s Pekingem nyní. Čínsko-pakistanské komuniké, které se zabývá tímto indicko-českým hraničním sporem, uvádí, že podle názoru presidenta Ayuba a ministerského předsedy Ču En Laje by se měl a může spor vyřídit smírně vyjednáváním, ale patrně ani sami autoři nevěří, že Nehru k smírnému vyjednávání s Čínou svolí.

Moskva má dva velké důvody, aby se dívala na výsledek Ču En Lajovy zájezdu do Pakistánu s nelibostí. Jeden je řečen už změna čínské stanovisko ke sporu o Kašmír. Nové čínské prohlášení je v přímém rozporu s nejnovějším stanoviskem Moskvy, která podporuje Indií. Druhým důvodem je přepravovaná konference afro-asijských států, kterou komuniké vítá. Tato konference máza vzor konferenci z Bandungu, která se konala před devíti lety a na kterou by pořádatel — rudá Čína — nepřipustil Moskvu. Chruščov sotva se může radovat z pokusu Číny vytvořit ve světě třetí blok barevných států v čele s Pekingem.

Čínsko-pakistanské komuniké ještě oznamuje, že oba státy spolu navazují přátelskou spolupráci, že pakistanský prezident Ayub Khan navštívil Peking a že "Pakistán bude podporovat úsilí komunistické Číny o přijetí do Spojených národů."

Závěrečná rozvaha o kladech a záporech Ču En Lajovy cesty do Pakistánu ukazuje, že Pakistán získal málo, vlastně jen podporu Číny pro své stanovisko v Kašmíru. Nadá se ještě hovořit o tom, co Pakistán ztrácí, ale cesta přátelství s Čínou sotva posílí jeho poměr k západu, od něhož tolik získával. Naproti tomu Čína cení si patrně z pakistanské návštěvy nejvíce toho, že získala vlivného přímluvčího pro konferenci afro-asijských států a že se ji přátelstvím s Pakistánem otevírá možnost rozšířených styků s mohomedánským světem, jehož je Pakistan v Asii branou.

PŘÍBĚH TOVARNY MERCURY

Před válkou, mladý a dovedný mechanik ve státě Wisconsin si zařizoval malou dílnu na opravy automobilů, na kterou mu půjčil otec. Bývalý majitel v dílně zanechal množství rozmontovaných závěsných motorů. Náš mechanik dal motory dohromady a rozprodával je. Náhodou dostal od velké obchodní firmy objednávku na dalších 200 motorů. Malá objednávka mu umožnila přelomout potíže začátečníka a byla vlastně začátkem jeho štěstí.

Opravoval auta, montoval a prodával další motory a pracoval po večerech na nových zlepšovaných modelech. Ale stále neměl dost peněz. Živořil s malou výrobou až do války. Válka ho zaměstnala v jiné výrobě pro armádu. Ale myšlenky zlepšovat závěsné motory se náš mladý muž nezdál a zdokonaľoval po léta ve volném čase nové modely. Po válce, jak lidé bohatli, tak rostla výroba lodí a motorů. Šťěstí mladému muži přálo. Nové jeho modely motorů se osvědčily a dnes je náš mechanik majitelem Mercury, druhé největší továrny závěsných motorů ve Spojených státech, zaměstnává přes tři tisíce dělníků, a vyváží své motory do celého světa.

Vynálezce motorů Mercury byl jednoduchý mechanik a neznal vůbec problémy exportu. Seznámil se s jedním českým komerčním inženýrem, který ve vedlejším městě byl šéfem exportu továrny na papír. Český komerční inženýr se ujal exportu motorů Mercury a dělal to ze začátku po večerech po práci. Jak rostla továrna, rostl také export motorů a dnes exportní oddělení továrny má několik tuctů zaměstnanců a český emigrant je tu ředitelem.

JOSEFOVSKÁ ZÁBAVA — SOKOLOVNA 1621 DUPONT STREET, TORONTO
21. BŘEZNA, 1964 — 8.00 VEČER — KRAJANSKÁ HUDBA VEPROVÉ HODY

Pokračování ze st. 1

B. Soumar

vě prohlášení, že zločiny spáchané v revoluci nesmějí být trestány.

Už se chystajíce nechat lid- ských a občanských práv a vy- trvale užívat nášl. komunisté vyslechli s pochopitelnou nelibos- tí, že fašismus znamená nechat lid- ských a občanských práv a vy- trvale užívat nášl. Stáli před těžkým úkolem vyložit, proč ze- don směrů, které v praxi se so- bě podobají, jeden je fašismus a druhý nikoli. Řešili tuto situaci mlčením. Přiblížil se jen jeden komunistický spisovatel a řekl, že otázka, co je to fašismus, je duchaplnická otázka, na níž není čas. Přiblížil se druhý a řekl, že významnou známkou fašismu je to, že kazí řeč.

Přičin, proč otázka "Tak ne- bo tak?" stalinismu nebo nestali- nismu? se dnes ozývá ve všech ko- munistických zemích, jsou snad- no srovnatelné. Otázka nebyla od nikoho přijata, narodila se znovu, samostatně, z nových pří- čin, ne už jen z předtuchy, nýbrž z dlouhých zkušeností. Ozývá se s živelnou silou v inteligenci i v širokých lidských vrstvách, a pad- li už mnozí komunističtí vůdci, kteří nechtěli rozumět, oš jde.

Lidé za železnou oponou žijí pod režimem, který se neodvážil definovat, co je to fašismus, aby sám sobě nezpůsobil hanbu tou definicí. Až jednou budou v kli- du srovnávací výkony propagan- dy různých národů, pravděpo- dobně vítězná trofej bude přizná- na propagandě komunistické, po- něvadž nejvíce a nejdéle se jí podařilo zastírat skutečnost. Dnes, když pravda o stalinismu je samotnými komunisty přizná- vána, je už málo pochopitelné, jak komunistická propaganda tak dlouho držela svět více méně v šachu svými obrazy radostného, spokojeného, nadějného života pod stalinismem. Když cloua propa- gandy přece někdy byla protře- žena a ošklivá fakta se ukázala, bylo dost lidí ve světě, kteří je omílouvali, pokládali je za nutná

a dali se přemluvit, že, kdežto o- tázka "Tak nebo tak?" existuje pro každého jině, neexistovala pro sovětské Rusko a pro země, na které mělo vliv. Tu vše, co se dělo, prý bylo nezbytné a rozumné pro zvláštní povahu Ruska a vzhledem k vznešeným komunis- tickým cílům. Bylo třeba připra- vit lidem poslední neštěstí, aby nikdy později už žádného neštěstí nebylo.

V dvacátém století rozlilo se po světě nečekané množství utrpení. Po utrpení, které způsobil naci- smus, největší množství utrpení bylo to, které lidem působil stali- nismus. Nejdříve Pasternak sám se odvážil popsat některé strán- ky tohoto utrpení, nyní přicháze- jí jiní a popisují jiné jeho strán- ky. Optimistické komunistické obrazy, jaké bude život pod je- jich vládou za padesát let, jsou dostatečně známy. Ale jako fakt vejde do historie, že stalinistický komunismus připravil lidem tak-ové množství utrpení, ponížení a životní tísně, jaké může být po- važováno jen za abnormální a svévolné.

Jsou různé, theorie o důvodech destalinisace, a všechny mohou mít částečnou pravdu. Pro dobro dalšího světového vývoje doufej- me, že za všemi těmi částečnými důvody, je jeden hlavní důvod: že komunističtí vládovci sami už jsou přemáháni nechtutí k utrpe- ní, které tak dlouho lidem uklá- dali, a že přestávají cítit právo pokládat lidi za materiál, s kte- rým mohou nakládat podle své libosti a podle svých abstraktních plánů. Nevíme, je-li tomu tak. Kéž by tomu tak bylo. To by by- la destalinisace nejsolidnější za- ložená.

Ale at je tomu jakkoli s komu- nistickými vůdci, odvažujeme se říci, že oni sami už nerozhodují. Těmi způsob, jaké jsou možny v diktatuře, obyvatelstvo komu- nistických zemí vstoupilo jako ak- tivní činitel do politiky. Otázka "Tak nebo tak?" už nebude uml- čena.

Problém duševně zaostalých členů lidské společnosti je bolest- nou otázkou každého národa. Čím vyšší civilizace a kultura národa, tím je to problém těžší. V primi- tivní společnosti rozdíl mezi nor- málním člověkem a duševně za- ostalým člověkem nejsou tako- vém vyřičníkem. Základní ži- votní potřeby a také požadavky, kladené na jednotlivce, jsou jed- nodušné. Na vesnici, kde nemají ještě motor a kde zemědělství je primitivní jako bylo před sto lety, vesnický hloupý nepůsobí žádné komplikace.

V průmyslovém státě tvoří du- ševně zaostalí nejbídnější třídu městského proletariátu. Na ven- kově průmyslového státu, žijí z milosrdenství dobrých lidí. Když lidská společnost jim nedovedla jinak usnadnit jejich život.

V posledních letech udělaly Spojené státy pod heslem "Du- ševně zaostalým můžeme pomo- ci," velký pokrok. Organizace: Ná- rodní asociace pro pomoc zaosta- lým dětem, pracuje metodicky, aby pomohla těm nejmenším, kte- ré může ještě vychovávat a učit. Zesnulý prezident Kennedy usta- vil zvláštní Presidentovo komité, které se stará o osud těchto nešťastníků. Tento komité zjistil, že zaostalým je nejen možno pomáhat, ale že mohou být do- konce užitečnými členy lidské společnosti.

Kniha, kterou Presidentovo ko- mité vydalo, poučuje širší veřej- nost, pomocné organizace a insti- tuce, jak mohou pomáhat zvlá- ště duševně zaostalým dětem. Pod- le knihy si musí společnost uvě- domit, že děti, které nemohou dostat vyšší vzdělání, protože duševně nestaví na studie, mohou se jinak zařadit do normálního života. Kniha také rozvádí, jak zaměstnání těchto nešťastníků se v některých oborech vyplatilo zaměstnavatelé více než zaměstná- vání bystrých lidí, kteří nevydrží v zaměstnání, neradí se zapraco- vávají, nebo porušují nutnou disci- plínu. Duševně zaostalí zastá- vají lépe jednoduché práce, které normálního člověka obvykle nudí. Zaostali jsou naopak hrdi, že mohou normálně pracovat, jsou spokojeni se zaměstnáním a s vykonanou prací. Duševně zaostalí jsou v práci stálí, spole- hliví a loyální.

Je pouze třeba zařadit je do pracovních oborů, kde se vyžaduje jednoduchá odbornost, málo vlastního rozhodování a práce je většinou rutinová. Při hledání práce pro duševně zaostalé se nezkouší jejich inteligence, ale klade se důraz na to jakého do- sáhli vzdělání, jaké mají věciv- k, zkušenosti v práci, jak mladý člověk vypadá a zda je fyzicky zdrav. Úřady a organizace dávají zaměstnavatelům podrobné infor- mace, jak s každým duševně za- ostalým v práci zacházet, jak ho vést, aby si zvykl na své pracov- ní prostředí, a aby se vycvičil k denním úkolům.

Tomuto společnému úsilí ame- rické federální vlády, státních ú- řadů, různých institucí a organi- sací i zaměstnavatelů se konečně podařilo, že duševně zaostalí jsou zařazování do normálního pracovního procesu a mohou si budovat šťastný život. Jsou štas- tní prostě tím, že jsou normálně zaměstnáni. A jsou neobvykle skromní.

Dnes se ve Spojených státech starají o umístění duševně zaosta- lých služby jednotlivých států pro zaměstnanost státní agencie a školy, které cvičí duševně zaosta- lé. Úřad guvernora každého státu americké Unie má přesný sez- nam těchto nešťastných lidí a ta- ké sleduje, zda prostřednictvím uvedených organizací dostali vhodné zaměstnání. President Kennedy tak učinil šťastný krok k řešení této otázky a dobré vý- sledky péče o duševně zaostalé žítanou po něm trvalou památ- kou.

Bylo dosti škarohlídů, kteří před- povídali prezidentu Kennedymu neúspěch, když zakládal mírové sbory z Američanů, ochotných po- máhat nevyvinutým národům. Dnes je ovšem už naprosto jasné, že odhad prezidenta Kennedyho byl správný: Mírové sbory se osvědčily, přinesly velkou pomoc těm, jimž pomoc byla určena a nad to: Všude, kde Mírové sbory pracují, změnila se od základů představa místního obyvatelstva Američanech.

Tak na příklad na Filipínách. Zprvu byli američtí dobrovolníci z Mírových sborů přijímáni s nedůvěrou. Místní obyvatelstvo pochopilo jejich obětavost a nezi- štost teprve, když je vidělo při práci a mohlo ocenit výsledky této práce. Ale hlavně: Úplný převrat v postoji Filipínů k Mí- roovým sborům nastal, když jeden člen Mírového sboru se nakazil od svého černošského svěřence ú- plavíci a zemřel a když další dva američtí dobrovolníci byli zabiti při leteckém neštěstí. Ne ovšem na nějakém výletě, ale při cestě za svou dobrovolnou povinností. Tito tři padli na frontě lidskosti a humanity otevřeli oči Filipín- cům. Teprve z jejich smrti pochop- ili jejich oddanost a věrnost dí- lu, kterému se dobrovolně zasvě- til.

Mírovým sborům v Asii, nedů- věřivé ke starým kolonizátorům, se podařilo za jediný rok příklad- nou službou i zjevným bratrst- vím s každým, kdo trpí, dokázat, že Američané nepřišli asijské ná- rody vyřistovat, ale skutečně jim pomáhat. Což uení názor nás, ale skutečnost, čerpaná z hlasů asijs- kého tisku. Práce Mírových sborů je hmatatelná i ulehmatelná, ale je na každém kroku viditelná a uárody Asie, kde Mírové sbory pracují, pochopily, že bratrská pomoc Američanů jim pomáhá uskutečňovat krok za krokem ne- smírnou touhu po pokroku a po vzdělání. O mezinárodním poro- zumnění nemusíme snad ani mlu- vit.

V Peru členové amerických Mí- roových sborů pracují výhradně mezi Indiány a žijí také s nimi, začasté jejich primitivním živo-

tem. Vysoko v horách stavi- Indičtí školy a vyučují indič- ské děti. Však ne nadarmo je ro- vový sbor v Peru na druhém n- tě co do počtů: Největší na Filipínách, o nichž jsme už vě- hořovali, a druhý největší v Peru. Ale aby nebylo omylem členové Mírového sboru e- městnávají pouze učitelskou ži- ností. Pravda, postavili už i škol, ale také vykopali dva ro- vské studně, zásobující nezá- nou vodou dvě velká města v ho- rách a nyní se pustili do stavě- malé údolní přehrady a do mont- že generátoru, který bude do- města zásobovat elektrickou ene- gií.

Zdá se že na této části zem- koule vykoná Kennedyho Mírové sbory nejzávažnější práci a uspo- nepředstavitelné přiblížení list- Ameriky k ostatním dílům svě- ta. Americký parlament a nejví- nější americká města uvažují o stavbě pomníků prezidentu Ken- nedymu. Nám se zdá, že nějaký- nější pomník si postavil on sám zřízením Mírových sborů — při- kopníků lásky, bratrství a obě- vosti.

ČS. ROZHLAS O ÚNORU

M. Zvára

Tak jako každoročně i let- jsme si vyslechli z pražského roz- hlasu vzpomínky a relace o vý- znam Únoru 1948. Po celkem n- mřeném komentáři Jiřího Hro- ka ze dne 24. února vysílá praž- ský rozhlas 26. února vzpomín- vou poznámku ve které si vzal za pomoci i tragicky zesnulého mí- nistra zahraničí Jana Masaryka. Význam února je prý v zahraničí dosud stále překrucován, požá- prý se mluví o násilném pro- ústavním puči a pokračuje se v poulovkách, které prý přivedly Ja- na Masaryka v březnu 1948 k sebevraždě. Pražský rozhlas pak říká, že Jan Masaryk ačkoliv ne- bil komunistou s únorovým pře- vratem prý souhlasil a zůstal a- nově poúnorové vládě, zbavené reakce. Rozhlas jako důkaz uvě- různé citáty Jana Masaryka z března 1948 a zvláště vyzdvihl, jak Masaryk prohlásil francouz- kému novináři, že nová vláda by- la ustavena podle ústavy.

Myslím, že je příliš lehké si brát za svědka někoho, kdo už ne- může na nic odpovídat a proti ně- čemu se bránit. Pražský rozhlas zapoměl uvést všeobecně zná- mý fakt, že totiž Masaryk zůstal v poúnorové vládě jen na nátlak Dr. Beneše a proti své vůli! Jasně dnes také dokládá o tom, že se Masaryk chystal k odchodu ze- svohodné ciziny a ostatně mlu- há z těch prohlášení, které o- toval pražský rozhlas 26. února jsou značně dvojsmyslná (Vždy jsem šel s lidem a s lidem půj- dál) a jejich význam se dá inte- pretovat různě. Směšné je tak- tvrzení pražského rozhlasu, že kdyby skutečně byla většina ná- roda proti komunistické straně nemohl by se únor uskutečnit, ne- hot menšina by asi těžší vybra- hoj proti většině. Myslím, že je třeba pražskému rozhlasu př- pomínout, že moc může snadno uchvátit ten, kdo má v rukou zbraně. A zbraně až na malé vý- jímky neměly v ruce nekomunisté, ale tak zvané dělnické milice pečlivě připravené z lidí, které se KSČ mohla společně. Nejzajímavějším ovšem na roz- hlasové vzpomínce zůstává, že si letos v Praze vzali na pomoc Jana Masaryka o kterém se už 11 let v čs. rozhlasu mlučelo. Čs. komunisté i nekomunisté, mohli dnes nejlépe sami posoudit, až je vítězství února přivedl: NA POKRAJ ÚPLNÉHO HOSPO- DÁŘSKÉHO ZHROUČENÍ!

DÁMSKÝ ODBOR ČSNS TORONTO

Jsmé velmi spokojené s průbě- hem minulého roku v Dámském odboru ČSNS Toronto. Máme kolem 65 členek, s kterými je ra- dost se scházet a pracovat. Náv- šťeva členských schůzí, které se konají vždy jednou za měsíc, je velmi pěkná. Všechny výborové schůze byly též vždycky velmi dobře navštívené.

Jako vždy, snažíme se vyhovět zájmům všech našich žen při plá- nování programů. Mezi jiným na- še schůze se skládaly z těchto různých námětů: Přednáška pro- fesoru Hujera o astronomii, Dr. Feldmana a Dr. Havelkové o psy- chiatrii, večer s japonskými že- namí, večer s naší mládeží, kdy nám čtyři dívky pověděly, co pro ně vlastně znamená vliv českoslo- venských rodičů zde v Kanadě, filmy sestry Veznerové z Ja- maiky. Připravily jsme též v čer- vnu Vzpomínku na Dr. Miladu Horákovou, při kteréž příležitosti nám skvěle posloužil bratr Jaromír Zástěra z Chicaga, který hovořil o svých zkušenostech ve vězení v Československu, odkud se vrátil před dvěma lety. Vše- chny jsme se pobavily a pookřály na našem letním pikniku u Cha- klaku a hlavně na našem vánoč- ním večírku, spolu s našimi man- žely a rodinami.

Náš třetí Bazár byl větší a měl pěkný výsledek a máme tudíž lep- ší možnost pomoci finančně, kde je toho zapotřebí. Do Německa byla zaslána podpora dvaceti čs. rodinám, pomohly jsme finančním darem organizaci Save the Child- ren's Fund donací na kolonii na- lonocných dětí, pomohly jsme několika krajanským rodinám v Kanadě a přispěly jsme na po- byt dětí v letním táboře Masar- yktown, adoptovaly jsme tu- berkulózní holčičku v Ifong Kon- gu, spěštily jsme svátky něko- lika čs. uprchlíků z Kuby vá- nočním příspěvkem a hlavně, po morální stránce, pomáháme do- písováním několika rodinám sta-

rých a nemocných uprchlíků v Evropě.

Zahájily jsme též dopisovací akci, kde vždy reagujeme písemně na různé veřejné události, obz- vlastě jsou-li ve spojitosti s Čes- koslovenskem. Dva příklady toho jsou: naše reakce na vystoupení a projev gen. Eisenhowera na tele- vizi a naše kondolence paní Ken- nedy při ztrátě amerického pre- sidenta, jejího manžela.

Sestavily jsme satny a vydaly letos knížku receptů čs. pečiva "Czechoslovak Recipes", kterou prodáváme po \$ 1.00. Jsme příjem- ně překvapené velkým zájmem o tyto recepty, jelikož nám lidé o ně žádají z celé Kanady a též ze Spojených Států.

Jsmé vděčné všem našim ses- trám za jejich velkou spolupráci a ochotu. Podporují nás svoji při- tomností na schůzích, svým nad- šením a hlavně svou nezištnou prací na Bazáru. Doufáme, že touto konkrétní snahou pomáhá- me udržet čest Československého Jména v exilu.

WINNIPEG

Krajané ve Winnipegu sdružení v odbočce Československého Ná- rodního Sdružení vzpomněli 114. narozenin prezidenta T. G. Masar- yka v neděli 1. března 1964 při příležitosti konání valné hromady odbočky ČSNS na 154 McKenzie Street ve Winnipegu. Na funkční obloži roku 1964 byli zvoleni ná- sledující činovníci odbočky: před- seda — F. Baleja, místopředseda R. Teplý, jednatel — Dr. E. Bos- ley, pokladník — J. Leskovjan, tiskový kulturní a propagační re- ferent — F. Hlubuček, sociální referent — A. Štepecová, zábav- ní referent — F. Winník, členové výboru — J. Hamata, Dr. A. Kli- nek, F. Novák, J. Kutzera, reví- soři účtů — A. Wenzbauer a J. Tománek.

STÁLE SE HLEDÁJÍ
DÁRCI KRVĚ

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.

296 Queen St. West - Toronto 2B, Ont. EM 2-3226

LETADLEM V LÉTĚ TORONTO VIDĚN A

ZPĚT na 21 dní (podléhá schválení vlády)

\$479.30

ZVLÁŠTNÍ VÝPRAVA NÁVŠTEVNÍKŮ

Z ČESKOSLOVENSKA — LODI POUZE \$334.00

Čechoslavaři v Kanadě jsou tuější příležitosti vzájemného poznávání se s našimi spoluobčany, bez rozdílu původu.

Klubu čsl. mládeže lze proto jen blahopřát k jejich odvaze v pokusu o takový ryze kulturní podnik, uspořádání koncertu mladých kanadských umělců. Jejich Jarní koncert 1964 bude v nové hale Sv. Václava v neděli, 22. března, o osmé hodině večer. Slibuje být dostaveníčkem občanstva milujícího dobrou hudbu. S pečlivě vybraným programem, pozvání umělci jsou dychtívi představit se občanstvu, převážně československého původu. Jest to beze sporu dobrým znamením uvědomlosti naší mládeže, jestliže vedle uspokojení svých vlastních zájmů co by národnostní skupiny dovede projevit sílu potřebnou k uspořádání uměleckého koncertu pro širší torontskou veřejnost.

Kanadští umělci si všeobecně stěžují na nedostatek příležitosti pro uplatnění ve vlastní zemi. Doufáme, že není daleká doba kdy kanadský umělecký výkvět nebude již natolik odkázán na uznání ve Spátech a jinde mimo Kanadu. Zájem našich studentů a zdejší československé veřejnosti o kanadský talent bude přijat s povděkem zdejších umělců. Přejme si, aby tento postoj byl povzbuzením i jiným kanadským organizacím v propagaci kanadského umění v Kanadě.

Z ČESKOSLOVENSKA

(Brněnský literární časopis Host do domu uveřejnil 8. srpna básně vynikajícího čs. básníka Vladimíra Holana, který byl po dlouhou dobu umlčen režimem. Básně Útek, z níž citujeme několik úryvků byla uveřejněna teprve osm let poté, co byla napsána.)

ÚTEK

"Zle světa je... A také jít bych mohl
mluvit o večerním jitra nebo
jen o sázích po ohni pozve
Rože! Jak dneska pismo v nedopisech
má názkost na obličku! Dvodrama
je jeden... Co však potom s ryzí hrou,
a tedy s dětmi? Kdože zachrání je
před nečistou a sprostou silou, která
je mlt než satan, víc než satanové?
To celokrajně probouzí naše
do otročení, do lži, do vraždění
je důsledkem jen našich hříchů, kde si
snad uzoufá slepota v oku srdce

Dnes strátili hlas mnozí a já nesním
přítel o večerním jitra, o zofalstol
stařenky zbylé, která propálala
celičkou noc všech našich nocí, kde si
snad uzoufá slepota v oku srdce...

Noc krutá byla to, že nepěstíval,
nepetržlilý opak spánku, který
jak pismo v nedopisech mltv dneska
jen názkost na obličku! Dvodrama
je jeden... Co však potom s ryzí hrou,
a tedy s dětmi? Kdože zachrání je
před nečistou a sprostou silou, která
je mlt než satan, víc než satanové?
To celokrajně probouzí naše
do otročení, do lži, do vraždění
je důsledkem jen našich hříchů, kde si
snad uzoufá slepota v oku srdce "

Z DOPISŮ REDAKCI

Vážení krajané,
"Václav ZEMAN, známý český
písníkář, který složil mnoho
krásných, libezných a libivých
českých písníček (zejména jeho
"SKODA LÁSKY" se stala po-
pulární téměř po celém světě), do-
žívá se dne 20. března t. r. 55 let.
Blahopřejeme srdečně a přejeme
milému jubilantu mnoho dalších
tvorivých let a mnoho dalších
krásných písníček, které by nás
tady v cizině oblažovaly.

Kamarádi z Montreálu."

UNIFORMA GENIŮ

Přijel americký generál do Pa-
říže. Byl pozván na oslavu fran-
couzského státního svátku do Pan-
theonu. Vedle něho v první řadě
seděl v uniformě člena Akademie
věd a umění a třírohý klobouk-
kem a mečem básník Jean Co-
cteau. Což ovšem nováček v Pa-
říži nevěděl. Generál básníka o-
kukoval a pak si dodal odvahy:
"Prosím vás, co to máte za uni-
formu, od které jste zbraně?" ze-
ptal se generál. "To je uniforma
geniů," odpověděl břítně a sebev-
domě Jean Cocteau.

"ZPEVY Z MODRÝCH HOR"

"Songs of the Blue Mountains."

Společnost pre vedy a u-
menia (SVU) - Czechoslo-
vak Society of Arts and
Sciences in America, Inc.,
vydává v těchto dnech v
knihkupectví "LITERA" v
Torontu, pozoruhodnou no-
vou knihu československého
básníka Miloslava Zlámalu.
Grafickou obálku ume-
lecky navrhol akademický
malíř Jaroslav Sejnova.
Úvodné slovo napísal lite-

rární kritik Jaroslav Trn-
ka, redaktor literárnej re-
vue "Rencontres" v Pa-
říži.

Miloslav Zlámal je jedi-
ným československým bás-
níkem, ktorý píše česky a
slovensky. Kniha bude dať-
šou ozdobou vydavateľskej
činnosti SVU a literárne-
umeleckým prínosom Spo-
ločnosti pre vedy a umenia.

22. LISTOPADU MARIE HANKOVA

Osudů kola zaskřípěla
a šábel se zachvěl
nad bláznů komedií
kterou tu někdo hrál,
když den byl bíle jásavý
a prapor čistě vlál.

Osudů kola zaskřípěla
smrt má dnes bohatou žití
tož napřed hrdiny
a potom jejich vraha.

Zmrzne smích cynika
zsmálí diváci nechápou
proč

A země,
země se hrůzou otřásá
a těžké prázdno lázi do duše
Někde se dábel pochechtává
nad těmi,
kterým vůdce pad

A lidé,
lidé se modlí

Člověk je bez moci
a přece něco
chtěl by říci
všechno už někdo řek'
slovo je bez zvuku
a cit je bez citu

Opona padá
Už je konec?

Jenom ty mrtvé
poslat do hrobů
aby kola osudů
se mohla točit dál...

VIE ČÍTAT PRSTAMI

Před dákým rokem sovietski
výskumnici prišli so zprávou,
ktorá nebudila veľkú dôveru. Možno
s pamätáte: dvadsaťdva roč-
ná Rozka Kulešová vraj vie čítať
normálne písmo prstami. doty-
kom, a to potme so zaviazanými
očami...

Teraz baraz americký profesor
psychológie v New Yorku, Dr.
Youtz, uverejnil zpravu o michi-
ganskej gazdinke, ktorá nesporne
tiež rozozná farby prstami. Dr.
Youtz strávil plných 60 hodín,
aby prišiel na túto záhadu. Stá-
le však ju nevie vysvetliť žiad-
nym známym fyzikálnym, alebo
fyziológickým mechanizmom...
Patricia Stanleyová — tak se
totiž volá naša hrdinka — má
schopnosť rozlišovať farby prs-
tami mala od malička: — udi-
vovala tým už svojich spoluži-
akov a učiteľov na mešťianke.
Profesor Youtz si zpočiatku
myslel, že se tento úkaz dá
vysvetliť ako chemický, či e-
lektrostatický, potažmo fotoelek-
trický fenomén. Lenže doterajšie
pokusy takto teorie rozmetali...

Pani Stanleyová potrebuje pol
minúty až dve minúty aby moh-
la rozoznať farby. Pri tom prs-
tami ide po látke, či farbe. Niekedy
však vie farbi farebných vzorkov
dotykom rozoznať okamžite. V
iných prípadoch, na príklad, ak je
skúšaný predmet zakrytý tenkým
priehľadným plastikom, alebo nie
hrubým sklom, prsty sa pohybuj-
jú po skle, potažmo po plastiku,
čo je dôkaz, že materiál a jeho
povrch pri tom nemôže hrať úlohu.
Dr. Youtz uvádza jeden z naj-
presvedčivejších experimentov.
Profesor sám neverí v telepatiu,
či prenášanie myšlienok. Aby
však niasť a takúto možnosť vy-
lúčil, zariadil veci tak, aby ani
sám nemohol vopred vedieť, čo
Stanleyová bude identifikovať. Do
skříňky zatvoril stnašť kúskov
handričiek, — vždy po dve tej
istej farby: červenej, žltej, zele-
nej, modrej, purpurovej, čiernej a
bielej. Kúsky v zatvorenej krabi-
ci potom dôkladne poniechal. Pani
Stanleyová do krabice strčila ruku
nepriehľadným rukávom, kúsky
ešte znova v krabici zamiešala a
pred vytiahnutím každého kúska
bu. Toto sa opakovalo tri razy.
Dokonce pri tom handričky do
krabice dali iní ľudia a profesor
ani skúšaná ich predtým vôbec
nevidel. Pri prvom teste Stanle-
yová identifikovala správne zo
štrnástich štvorčekov jedenásť,
druhý raz až na jeden všetky a na
tretí raz dvanásť zo štrnástich.

Dokončení z min. čísla

U SVATÉHO MIKULÁŠE

Sedobílá, nevysoká zeď lemuje
st a rý plzeňský hřbitov. Nad
železnými vraty svítí zlatený ná-
pis PAX VOBIS — Pokoj vám!
Máme bránu, i jediný domek,
který byl vklíněn do dlouhé zdi, a
neměl vchod z ulice, a už jsme u
Piettovy papírny. Továrna pů-
sobící dojmem anglického hrab-
ství, celá červeně-čihlová, ztopena
je v zeleni všech odstínů, od strom-
ních korun až do syté trávy. Vy-
soký, růžový komín, který sta-
věl postřekovšti komisaři tyčí se
velitelsky a majákově nad celým
okolím. Kráčíme dále, podél pře-
věšené oborní hradby, v černém pra-
chu, až konečně prach vymění
stezky, úvozy a pěšiny, které běží
před námi do Hradiště. Radbuza
za zelenými svahy protáčí se ha-
dovitě na své mokré pouti k mě-
stu. Hluště olše přikrývají mnohde
její hladinu, a mezi stromy je už
vidět nahatě koupáče. Zelené lány
pšenice, ova i rže provázejí nás s
obou stran. Sem tam trčí v poli o-
puštěná švestka nebo třešeň, aby
při žních chránila sekáče před ú-
palem.

Hradiště, rozhozené mezi stro-
my, lukami, stráněmi a řekou, ja-
koby bylo vyhlédnuto. Cesty prašné
utíkají vyprahlé, bezzvuké. Ok-
énka domků jsou povětšinou za-
vřena, ač je dosti teplo. Venko-
vaní nemají rádi průvan. Hlub-
přelétne lině, a bezbarvý chun-
delatý pes zlostně se na nás roz-
štěká, ale pak hrdinně uteče do
otvoru v plotě, který je obtočen
fazolemi. Svílekáme se rychle, a v
plavkách hájdy do vody! Proč
není celý rok naše jedinečné léto?

Kde jsou ty časy, kdy mládenci
z Kotěrova jezdili vyšňofeni na
máje do Plzně, do Božkova,
Lobez, Letné či dokonce až na
Bílou Horu? Koně osáboření jako
na selskou svatbu, se hřívou upe-
lenou v copánky, ozdobenými ba-
revnými stužkami, s ohonem o-
pentleným, bujně odřkvali, vzpi-
nali se a hlučně hrabali kopyty a
naléhavě řžali. Mládenci, přikova-
ní v sedle, museli si je držet na
krátké uzdě. A když byl dán povel
k výjezdu, tu podkovy zadusaly
o závod po šterkovité cestě. Sám
mistr Němejc neodolal, a svým
teplým, sytřebarevným štětcem za-

chytil nejednoho kotěrovského je-
zdce v plném evalu, až se pod ko-
pyty prach oblačí. Nad hlavu mu
vlaje praporec, a hřiva i ohon vra-
níka poletuje až až. Do Plzně to
měli Kotěrovští na skok, a tak byli
tam jako doma, u muziky, na
jarmarce, při odvodcích, anebo na
houbách či jahodách. Plzeňec to-
tíž leží na úpatí zvěřelého hradu
Radyně, která byla v moři roz-
sáhlých lesů a jen proto je ji
vidět se všech stran, protože se
tyčí na velkém vrchu, kralujícím
plzeňskému jihu.

Starý Plzeňec byl také hrdý na
to, že je vlastně zárodek staré
Plzně, která se pak rozložila po
celé kotlině na souvodí čtyř ří-
čních toků — Radbuzy, Mže, Č-
slavy a Uhavy. Plzeňská Vy-
rovna na úpatí radynského lesa
viděla už také hodně. Na kraji lesa
stále je něco k vidění. Ve všude
zabrousili tam hajní, revírníci, po-
cestní, poutníci i náhodní návštěv-
níci. Někdy také klubko jahodá-
řů, houbařů a malinářů. Zato
však v neděli bylo tam jako "Na
Výdrholci". Živo, plno, hlučno.
Výletníci sedávali u dřevěných
těžkých stůlů, anebo pod stromy
na kofání, vylezlem ze země. Z le-
sa ozývalo se volání a halekání
dětí. Někdy sem zabrousila i ven-
kovská "kapela Žižel" a tu pak
bývalo obzvláště veselo. Číšník
nestačil nosit po pěti sklenicích v
v každé ruce, a nahoře na nich je-
ště talíře se sýrem, chlebem a
másem, se sýrecíky, paprikovanou
slaninou, polévkou a slanými ro-
hlíky. Staré Svarcovaldky v kuchy-
ni občas zakukaly, a kolem plotny
otáčely se zardělé kuchařky. Po
obědě šlo se do lesa. Drobota si
tu přišla na své. Běhala a honila
se, objímala stromy a schovala se
do houští. Vytrvalci stoupali až
nahoru, na hrad, aby byli odměně-
ni krásným pohledem na Plzeň.
Na lesních pasekách, v tetelivém
vzduchu poletovali zřeštěně bělá-
skové, žlutásci, a někdy sem zalétl
i sám otakárek nebo paví oko.
Byliny stály nehybné a jakoby
unavené v parném slunečím svě-
tle. Kdo mohl, utíkal do lesního
chládku. S blízké silnice občas
zaječela siréna automobilu, kte-
rý za sebou nechával kotouče pra-
chu. Městské užívali odměnou za
celý týden čistého lesního vzdu-
chu, a celý les je skrýval.

PEKING — SPOLEČNÁ STAROST

Moskva a Washington mají
společnou starost jménem Pe-
king. Peking, který se rozhodl
prolomit svou izolaci a vykročit
do světa, a vykročil. Který je
náhle všude, ve Spěcarsku i na
Zanzibaru, v jihovýchodní Asii
i v Dánsku, na hranicích Indie
i Sovětského svazu, tu s ideologií
a tam se zbraněmi, se zbožím i s
hrozbami, někde těžkým a jinde
lehkým krokem.

Ale Peking je přece jen jiný
problém pro Moskvu a jiný pro
Washington. Amerika musí stále
ještě počítat s komunistickým
světem jako celkem. Dříve byl
centralisovaný, dnes je rozdělený.
Ale jeho mocenská základna se
nezměnila. V termínech materi-
ální síly je to stále též svět; stá-
le též součet armád a letadel a
raket, chronických hospodářských
potíží, sklónů k agresí a sub-
versi.

Pro Moskvu je čínský problém
jiný. Čína dostala Moskvu do jed-
noho hrotu mocenského trojúhel-
níku, sama je v druhém, v třetím
je západ. Amerika musí v jihový-
chodní Asii hojovat proti komu-
nistické agresí, ať je za ní víc
Peking nebo Moskva. Sovětský
svaz musí vážit každý krok dva-
krát, aby, škodil-li západu, nepo-
máhal Peking, škodil-li Peking,
aby západ neměl prospěch. Chruš-
čov je tak plně na dvou mocen-
ských frontách. Na jedné usiluje
o vítězství komunismu na celém
světě, a má při tom nemalé poti-

že; na druhé usiluje o vítězství
svého komunismu v komunisti-
ckém světě, a má v tom potíže
snad ještě větší.

Americe ovšem není čínský
problém lhostejný. I když peking-
ský nástup do světové politiky
nemění v úzkém mocenském
smyslu rovnováhu sil, podstatně
mění jejich celkové rozložení.
Spojené státy se musí vyrovnávat
se složitou otázkou západní poli-
tiky vůči Peking. Nikdy to ne-
bylo uniformní politikou, jako nic
na západě nemá nařízenou uni-
formitu. Ale i když na příklad
Velká Británie po léta uznávala
Peking jako čínskou vládu a A-
merika jej neuznávala, i když Ka-
nada s Pekingem obchodovala a
Spojené státy nikoliv, byla to v
celku přece jen politika s velkou
mírou vnitřní synchronisace a
koordinace. Spojené státy si by-
ly vědomy, že různé západní ze-
mě se přidržují různých diploma-
tických method a že se jejich za-
hraničení a zejména zahraničně-
hospodářská politika utváří za rů-
zných podmínek. Rozdily v po-
stupak byly nezbytné a přijatelné
současné; přijatelné především
z toho důvodu, že celková
strategie západu byla jednotná,
Británie hodnotila čínskou roli ve
světě stejně jako Spojené státy,
jako Kanada, i jako Francie.

A právě v tomto je dnes rozdíl.
De Gaullova Francie dnes hodno-
tí čínskou roli ve světě jinak a po
svém. Rozdíl už není jen v postu-
pu, ale dotýká se západní strate-
gie; synchronisace a koordinace
skřípe. Amerika, která nemá de
Gaulla a netrpí ani degaullovsky
vybranými a sebejistými ví-
semi dalšího vývoje, má dnes ve-
řejnou debatu o celé čínské o-
tázce. Nic v ní není nedotknutel-

(Pokračování na str. 4)

Dokončení se str. 3

né: komentátoři, političtí pozorovatelé a analyticiové zjišťují, co je v de Gaullově politice vůči Číně kladné a co není: jestli de Gaulle více pohнул Pekingem nebo Pekingem de Gaullem; jak se nástup Pekingem do světové politiky projeví v západní Evropě, jak v Africe, v jihovýchodní Asii, v latinské Americe. A celý tento příliv úvah a rozborů postupně zrcadlí ve Washingtonu, vláda třídí názory a váží jejich platnost a analyzuje jednoho dne nezbytně vyústí v syntézu.

Ale opět: při velké složitosti čínského problému Washington má hmatatelné výhody proti Sovětskému svazu. Ví přesně, jakými cestami Peking jde, zná místa, kde čínská politika proráží a kde nemůže kupředu. Zachází s měřitelnými fakty. Čínský nástup je možno vyjádřit téměř matematicky: počtem nových vyslanců v Pekingu a čínských ve světě; počtem a rozsahem nových obchodních smluv, které Peking uzavírá. Letos na podzim počtem hlasů, které Peking dostane, aby se buď stal nebo nestal formálně uznaným představitelem Číny ve Spojených národech. Loni v květnu čínská obchodní delegace navštívila Velkou Británii a vrátila se s první objednávkou britských dopravních letadel od dvacátých let. Jiná čínská delegace projela

Francii, Německem, Holandskem a Švýcarskem a zajímala se o radary, těžké stroje, nástroje a chemikálie.

V Ženevě si Peking otevřel ná kupní středisko pro celou Evropu. V červenci byla v Pekingu britská obchodní a dánská vědecká výstava, později přijeli diplomatictí zástupci Francie. Čína prosazuje své zájmy v Africe i v latinské Americe — ale pro Washington toto vše je měřitelné. Může zjišťovat, jak je Peking vlivný politicky, jak silný nebo slabý je hospodářsky, který tah musí dodávat nebo ubírá.

Moskva má s Pekingem problém daleko hlubší, protože není měřitelný. Nejen že odtud ze západu není vidět do skutečných hloubek sovětsko-čínského rozporu; ale Moskva sama se musí zabývat často až iracionálními problémy komunistické psychologie. Musí se ptát, jak ten nebo jiný politický tah Pekingu se odrazí v myslích komunistických skupin a skupinek, a co v nich způsobí, jestli se sféra čínského vlivu uvnitř komunistického světa rozšíří nebo zužuje, a jak je potřeba reagovat tam nebo tady.

Čína není jen na cestě do světové politiky. Je už naplno v jejím proudu jako aktivní činitel — a Moskva namáhavěji než kdo jiný musí nést důsledky své vlastní zahraniční politiky.

KOMENTÁŘ O SLOŽITÉ VĚCI

Dnešní komentář je o složité věci — hlavně proto, že ve světové politice už není věcí jednoduchých. Je o tom, jak se proud mezinárodního vývoje najednou štěpí do celé sítě pramenů a pramenků. A jak se světová politika současně slévá v jediný celek s domácími vývojem v jednotlivých zemích na obou stranách světové ho předělu.

Oba body spolu úzce souvisejí. Způsobily, že dnešní obraz světového vývoje je náhle rozplývající a nejasný. Je v příliš mnoho barev nanášených příliš mnoha štěti. V samotných věcech se neděje nic neobvyklého. V poválečné světové politice není přece neobvyklé, když je na hranicích sovětského bloku sestřeleno západní letadlo. Když je lokální krize třeba na Kypru, jiná lokální krize v Panamě, puč na Zanzibaru a hned zase ve Vietnamu, a zároveň odzbrojovací konference v Ženevě, zároveň také americko-sovětská kulturní výměna, nad tím nové rakety a umělé oběžnice. Ale co to všechno znamená — že bude víc míru nebo víc války? Ještě tak před měsícem se zdálo, že čtyřiašedesátý rok by mohl přinést další pokrok v onom směru, jakým šlo třeba smlouva o částečném zákazu nukleárních výbuchů. Ale zdá se to i dnes?

Bývalo to snadší, skoro idyllické, když svět ležel mezi Washingtonem a Moskvou a téměř nikde jinde. At se cokoliv stalo v Evropě nebo v Asii, ve vesmíru nebo v lidské mysli, k hodnocení stačil jediný délkový metr: buď to bylo blíže západnímu nebo východnímu konci.

A najednou je nutno měřit jinak. Prostorově. Ani víc v prostoru, který jako protoplasma nemá pevných tvarů, není v něm přesných vzdáleností. Nemá jen více ohnisek a víc zdrojů dynamiky: Washington, Moskva, Peking, de Gaulle, neutralismus aktivní i trpný. Mezi těmito jednotlivými body je také více zvratlů. Moskva je v něčem blíže západu a v jinému blíže Číně. Peking svou existencí a politikou snad způsobí, že sovětský blok se více dívá na západ; ale snad také způsobí, že Chruščov v zájmu své pozice ve světovém komunismu cítí potřebu silných gest a akcí, aby se nezdálo, že v něm pohasl elán světové revoluce. De Gaulle — kam s ním? V něčem jako by stavěl západoevropskou kontinentální spolupráci, v jiném jako by narušoval spolupráci atlantickou.

Celá tato situace ve světové politice má svou dobu i uvnitř komunistických zemí, a třeba právě v Československu. I tam bylo kdysi možno táhnout přímkou od strany a vlády až k nejzazším mezi opozice a zjišťovat, kde kdo stojí, nebo mezi kterými body přechápuje. A i tam nyní obraz znejasněl, když revisionismus uspronikl výš a hlouběji a zakořenil i v institucích;

V mezinárodní politice samotné nová mnohostrannost státních vztahů bylo nejednou nazvána polycentrismem. Snad je to užitečný termín, ale ne pro všechno. Je příliš povrchní. Neříká nic víc, než že ve světě je dnes více mocenských center než jich bylo dříve. A vzbuzuje dokonce dojem, že jsou to všechno centra, jako dříve bývala. Na západě taková, jak si je vytváří demokratický systém — což je pravda. Na východě jiná, jak je vytváří

KANADSKÝ OBOJÍVELNÍK
ÚSPĚCHEM NA NEWYORSKÉ
VÝSTAVĚ

Jedním z nejúspěšnějších vystavovatelů na nedávné výstavě motorových lodí v New Yorku byla kanadská firma, která vystavovala zajímavý obojživelník. Jde o malou loď — automobil, který váží pouhých 130 kilo, je 180 centimetrů dlouhý, 120 centimetrů široký a stojí jenom 1.000 dolarů. Je to ideální loď a auto na rybaření, kempování a na cestování ve vodnatých krajínách bez cest a mostů. Rychlost obojživelníku je 7 kilometrů za hodinu ve vodě a 60 kilometrů na zemi.

vůle nebo zvůle úzkých vládnoucích vrstev — což už dnes tak zcela pravda není.

A právě v tomto budě se dnes polycentrická světová politika slévá v jediný celek s domácími vývojem v jednotlivých zemích. Je to asi tak: Ve Stalinově době bylo lhostejné, když dva sousedé řešili nad pivem problémů zahraňování politiky. Dnes je to méně lhostejné. Dnes už záleží na tom, že něco řeší. Vyjádřeno obecněji, zahraniční politika všech mocenských center, už nejen demokratických, je dnes daleko víc závislá na lidech, o něž se opírá. Jistě bylo mnoho řečeno o tom, že dnešní jakási to uvolnění v sovětském bloku i u nás je jen blikotavý planěnek, který může vláda a strana sfouknout, kdykoliv se Moskě nebo jí samé zachce. Ale vláda a strana už sfoukla mnohokrát a mnohokrát marně. Chruščov se už více než jednou pokusil dostat třeba Rumunsko zpět do zástupu, a nedostal. Titova Jugoslaviie si vyšla docela jinam, a nakonec za to musela být i pochválena.

Moskva dnes hledá cesty, jak si ulehčit vlastní břemeno zbrojení. Musí je hledat, aby mohla reformovat své hospodářství a zemědělství především. A také proto se musí pokoušet o hospodářské reformy, a současně o reformy sociální i kulturní, že sovětský občan už není co býval. Má nejen víc hmotných statků, ale je také lépe informován o světě, naučil se klást své vládě otázky a požadavky — a vláda musí odpovídat a reagovat, protože ve vyspělé průmyslové společnosti úspěch jejich plánů závisí na ochotě lidí pomáhat nebo nepomáhat. V Československu samém není o mnoho jiná situace. Co lidé chtějí, o čem pochybují, na co se ptají, ovlivňuje dnes charakter režimu. A charakter režimu určuje místo, které země má v mezinárodní konstelaci politických sil.

Nebot v polycentrickém světě už není nutno být jen tady nebo tam. Alternativy se mnohonásobí. Obraz mezinárodního vývoje je tak složitější, ale je také přehlednější. Vstupuje do něho člověk,

AMERICKÝ HORNÍK VYDOLUJE
DENNĚ 25 TUN UHLÍ

Konkurenční ceny amerického hnědého uhlí neobyčejně ovlivňují výkonnost amerického horníka, který s pomocí nejnovějších strojů denně vydoluje 25 tun uhlí. Proto svým největším zákazníkům, jako hutím a elektrárnám mohou doly prodávat uhlí za neuvěřitelně levnou cenu. Někdy tunu za jeden dolar padesát centů...

MYŠLENKY ŽIJÍ...

Z ROMANU Carla Sandburga
... "Opravdu neexistuje nic takového jako smrt myšlenky nebo energie. Vůle a vidina, která badala Otce Poutníky v Plymouthu, ta nevybledla. Ale pokračovala živá a vepsaná do tváří vojáků v bitvě u Valley Forge, v Gettysburgu, ale také při invazi na pláži v Normandii. Tato vůle a vidina je stále ještě s námi. Generace vymírají, tváře lidí vyblednou, ale nekonečná síla lidského ducha pokračuje..."

— Socialistický závazek "Nekouřit" si — podle pražského rozhlasu ze 14. února — dala brigáda socialistické práce v závodě SONP v Kladně. Rozhlas uvedl, že Československo je ve spotřebě cigaret na prvním místě v Evropě a na třetím na světě.

— Londýnský časopis Financial Times a Deutsche Zeitung, která vychází v Kolíně nad Rýnem, vyslovují názor, že Novotný ztratí v průběhu letošního roku své postavení. Vnitropolitická situace v Československu je prý napjatá v důsledku nedávných hospodářských opatření.

ČESKÁ CUKRÁRNA V HAMILTONU
doporučuje
všeobecně
mandlovy a ořechy,
čokoládové punčochy
a výborné zákusky

JOE'S
BAKERY & COFFEE SHOP
115 KING ST. E. — JA 5-2111
Neustále naší kadeřna!

\$ 150.—
SLEVA NA VÝLETNÍ
LETENKU

AIR & OCEAN
TRAVEL CENTRE LTD.
1 ADELAIDE ST. E.,
(roh Yonge St.)
TORONTO
EM 3-8888 (4 llačky)
KAREL BUZEK,
Notář.

JOHN GREGOR
Dovoluje si oznámiti, že opět provádí
veškerý Plumbing Heating, opravy,
nové práce, pod firmou
QUALITY PLUMBING & HEATING
COMPANY
Volejte LE 3-8396

L. LUNSKÝ, OPTIK
Prohlídka očí - Zhotovení brýlí
Prvotřídní kvalita
Borovitské český
470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

Ušetřete na nábytku,
když nakoupíte přímo v továrně
UNITED FURNITURE FACTORIES
Showrooms
511 KING ST. W. - EM. 8-7311
Stereo HI-FI importujeme přímo
z Německa
3 POKOJE \$ 159.00

YAROSLAV HUEBER
ADVOKÁT a NOTÁŘ
347. BAY STREET
Suite 210
Tels.: EMpire 8-5536 - 927-1155
Toronto 1

PROCK INSURANCE AGENCY
124 PANDORA CIRCLE
SCARBORO, ONT.
AXminster 3-7916
AUTO - POZAR - BONDI
Dopravní a všeobecné pojistky
Výhodnější a levnější podmínky
Auto - financování

NOVÉ KORIČKY
NA MÍRU. PŘE
MODELOVÁNÍ
Zboží se zárukou
Odborné opravy

FRANK PECH
321 KING ST. E., HAMILTON
Ontario - Tel.: JA 1-1911

EVROPSKÁ LÉKÁRNA
posílá
LEKY DO ČSSR
Rychlé a přesné dodání
WMARY'S DRUG STORE
344 BATHURST ST.
TORONTO
Tel.: EMpire 8-1059

REVIZE POMĚRU KSČ K SOCIÁLNÍ DEMOKRACII?

Bratislavská Pravda otiskla 22. února úvodník, který se vyslovuje pro revizi ranně historie KSČ, zejména jejího pátého sjezdu z roku 1929. Na tomto sjezdu se dostalo k moči vedení Gottwald-Slánský, které provedlo bolševizaci strany. Článek Pravdy zastává názor, že právě z tohoto pátého sjezdu rostou kořeny stalinismu. V oné době sektarství, které se projevilo zejména nepřátelským postojem k sociální demokracii a rozhodnutím nedělat rozdíly mezi nedělníky, znepráčetělo straně voliče a vedla k velkému snížení počtu členů strany.

Netřeba říkat, že toto stanovisko se příkrě rozchází s oficiální

linií strany. Úvodník je tedy dalším důkazem, že v Československu probíhá kampaň, usilující o přehodnocení dějin strany ve světle současných ideologické a hospodářské krize. Připomeňme, že již loni v červnu Kulturní život přinesl zprávu, že oficiální dějiny strany jsou podrobeny revizi a že Slovenská akademie věd nedávno provedla nové zhodnocení časopisu DAV, který byl vydáván Vladem Clementisem. Tato kampaň zřejmě naznačuje, že návrat k sociálně demokratickým ideám z údobí před rokem 1929 by mohl být cestou k řešení současných obtíží.

REŽIM UŽ NEOSLAVUJE
"VÍTĚZNÝ ÚNOR"

Čs. komunistický režim letos poprvé nevěnoval velkou pozornost šestnáctému výročí únorového puče. Nepořádá žádné masové manifestace a žádný pohlavár neucinil slavnostní projev nebo prohlášení. Úvodníky v Rudém právu a bratislavské Pravdě působí dojmem povinných slohových cvičení a fráze "vítězný únor" se v nich téměř neobjevuje. Režim má dnes zřejmě jiné starosti, než slavit únorové události, ve kterých dnes každý vidí přívod dnešní hospodářské i mravní krize režimu.

NEUVĚŘITELNÉ VÝROKY

"Nedostaneme se dopředu, jestliže neuděláme pořádek v naší výrobě a v rozdělování národního důchodu"!!

Antonín Novotný
("President")

★

"Ústřední výbor bude prosazovat zásadu, jsi-li schopný, pracuj. Máš naši podporu. Patří ti zasloužená odměna — nebo jsi neschopný a pak musíš odejít!"

Ministr Plojhar

CZECHOSLOVAK (TORONTO) CREDIT UNION LTD

Potřebujete půjčku kdykoliv splatnou na dům, dovolenou, chatu, auto atd.?

Obracejte se na Váš peněžní ústav, který poskytuje nejlevnější úvěr.

Telefonujte: 925-0557

Ůřadujeme: 740 Spadina Avenue.

Pondělí 7-9 večer.

Středa 7-9 večer.

Sobota 10-1 poledne.

V. Svarc
Vedoucí